Leto XV. Poštnina pavšalirana. V Ljubljani, 21. julija 1920. Št. 15.

RDEČI PRAPOR

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto. Posamezne številke 1 K, mesečno 8 K. - Uredništvo in uprava lista je v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Marx in Engels:
Proletarci vseh dežel, združite se!

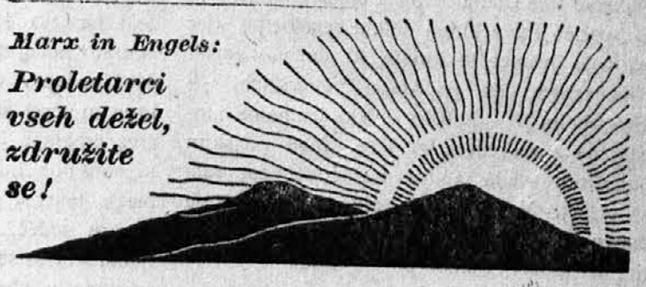

Državni proračun v dobi diktature buržoazije.

I.

Tudi nam v Jugoslaviji je danes že popolnoma jasno to, kar je Lenin izrekel lansko leto 13. marca na velikem ljudskem shodu v Moskvi: »Mogoči sta samo dve stvari: ali diktatura proletarijata, ali pa diktatura buržoazije.« Mi smo dopustili, da se naša buržoazija združi in kolikortoliko konsolidira in zato imamo danes v državi diktaturo buržoazije. Vsi visokodoneči naslovi demokracije, ljudskosti, verstva in podobne stvari niso nič več, kakor pesek v oči proletarijatu in polproletarijatu, da ne vidi pravih oblik te diktature.

Toda kakor tudi naša buržoazija skrbno prikriva z različnimi vnanjimi olepšavami to diktaturo, v državnem proračunu je ne more prikriti. Tu se ta pokaže z glasnovpijočimi številkami, čeprav stoje poleg teh številk pogostoma besede, ki jih navadni smrtnik iz proletarskih vrst ne more razumeti brez nadaljnih pojasnil.

Pri nas se prehaja v politiki preko drž. proračunov z neverjetno lahkomiselnostjo na dnevni red. V predstavništvu nimamo delavskih zastopnikov, buržoazija pa, ki danes diktira, nima seveda prav nikakega interesa, da razpravlja o kreditih, ki si jih sama dovoljuje na račun delavnega ljudstva v svoje diktatorske svrhe. Toda mi hočemo vseeno poskrbeti za to, da te strašne številke to pot ne zdrsnejo neopažene izpred oči našega delavskega in kmetskega trpina.

Čujmo najprej gole številke, kakor jih oprezno navajajo naši diktatorji, potem pa jih bomo grupirali tako, kakor jih je edino mogoče prav razumeti.

Buržoazno poročilo o državnem proračunu se glasi tako-le:

V letu 1919. so znašali redni državni izdatki 1 miljardo 558 miljonov dinarjev, vsi dohodki pa 715 miljonov. Nedostatek (deficit) je torej znašal **843 miljonov dinarjev,** torej več kakor polovico vsega proračuna. Ta državni deficit je narasel v proračunskem letu 1919./20. na — 2 **miljardi dinarjev.** V proračunskem letu 1919./20. znašajo redni izdatki **3.394,356.500** dinarjev, izredni pa so proračunjeni na **803,000.000** dinarjev, skupaj torej **4.197,356.500** dinarjev. To je torej toliko, kakor: **16.789,426.000 K.**

Naša buržoazija računa moderno v dinarjih in ne v kronah, zato da so številke manjše in da se lažje navadimo nanje.

Proračun Avstro-Ogrske je znašal pred vojno nekaj čez 3 miljarde, torej je danes naš proračun okroglo petkrat tolik kakor Avstro-Ogrske v mirnih časih.

Ta skupna svota okroglih 17 miljard K pa se razdeli na posamezne izdatke tako-le:

1. Izdatki za vojaštvo . .	4.480,000.000 K
2. Izredni izdatki (t. j. obresti za drž. dolgove) .	3.212,000.000 „
3. Proračun državn. uprave (to je za uradništvo, za policijo, žandarmerijo in kar sicer spada k tem kleščam)	3.852,000.000 „
4. Za finančno ministrstvo (t. j. finančno uradništvo, finance itd.)	2.812,000.000 „
5. Za promet (železnice, brodarstvo itd) . . .	996,000.000 „
6. Proračun za penzije in doklade penzijonistom .	1.216,000.000 „
7. Za buržoazno pravico .	176,000.000 „
8. Za kulturo (šole itd.) .	600,000.000 „
9. Za plače duhovščini .	48,000.000 „
10. Ministrstvo za notranje zadeve	156,000.000 „
11. Ministrstvo za zdravje	276,000.000 „
12. Za diplomacijo . . .	28,000.000 „
13. Za ministrstvo za zgradbe (t. j. za uradnike, ker ker gradilo se ni skoro nič)	420,000.000 „
14. Za pošto in brzojave .	484,000.000 „
15. Poljedeljstvo	224,000.000 „
16. Za ministrstvo za šume in rudarstvo	424,000.000 „
17. Za ministrstvo za trgovino	64,000.000 „
18. Za tisto žalostno ministrstvo za agrarno reformo	172,000.000 „
19. **Ministrstvo za prehrano**	**16,000.000** „
20. Ministrstvo za konstituanto	1,820.000 „
21. **Ministrstvo za socialno politiko**	**296,000.000** „
22. Rezerve	81,000.000 „

Sedaj pa grupirajmo te zneske po ljudskih potrebah. Resnične ljudske potrebe so kultura in oni predpogoji, ki so neobhodno potrebni, da ljudstvo lahko zasleduje ta svoj glavni cilj, t. j. socijalna obskrba, zdravje, prometna sredstva, pošta, telegraf, zgradbe itd. Za vse te stvari imamo v proračunu kakor sledi:

1. Za prometna sredstva .	2.812,000.000 K
2. Za penzije starim uradnikom	1.216,000.000 „
3. Za kulturo (prosveto) .	600,000.000 „
4. Za ljudsko zdravje . .	276,000.000 „
5. Za min. za zgradbe .	420,000.000 „
6. Za pošto in brzojave .	484,000.000 „
7. Za poljedelstvo . . .	224,000.000 „
8. Za min. za šume in rude	424,000.000 „
10. **Za prehrano ljudstva**	**16,000.000** „
11. Za socialno skrbstvo	296,000.000 „
Skupaj .	6.768,000.000 K

Za resnične ljudske potrebe izda naša buržoazija še ne polnih **7 miljard**, za sredstva, s katerimi se drži na vladi pa nad **10 miljard** kron. Klešče, s katerimi tišči delavno ljudstvo k tlom, nas stanejo torej skoro dve tretjini vseh državnih izdatkov. Te izdatke si naša buržoazija votira in dovoljuje sama in brez ozira na ljudstvo, ker delavno ljudstvo, ki edino vstvarja vse vrednosti, ni zastopano v predstavništvu, ki dela danes vse zakone in tudi finančne.

Oglejmo si samo še izdatke za vojaštvo in državne dolgove, ki jih je napravilo vojaštvo in jih primerjajmo z izdatki za prosveto. Izdatki za vojaštvo in za državne dolgove znašajo letno okroglo **8 miljard,** za kulturo (prosveto) pa borih **šeststo miljonov.** In naši socijalni patriotje nas še prepričavajo, da Jugoslavija še ni zrela za socialno revolucijo!

Vprašamo torej, katero ljudstvo bi moglo zavedno odobriti tak državni proračun? Tak proračun si more buržoazija dovoliti samo s svojo diktaturo.

Kaj pa bo šele, ko nas bo obremenila še z vojnimi dolgovi, ca 45—50 miljard, ki danes še niso v računu?

Dragotin Gustinčič:

Po vukovarskem kongresu.

Predgovor k strankinemu programu in resolucijam, sprejetim na vukovarskem kongresu. (Konec.)

Iz našega principielnega programatičnega stališča sledi dovolj jasno, da ne more biti pri nas ni govora o kaki avanturski politiki. Tega nam ne dopušča način gledanja na marksistično razvojno teorijo. Toda to našim sodrugom v opoziciji ni še dovolj. Oni zahtevajo od nas, da ne povemo, ne opišemo našemu delavstvu natančno končnih ciljev komunistične politike. Po njihovem je naša masa industrialnega delavstva prenevarna za to. Ti krajnji cilji se lahko natančno opišejo srbskemu in makedonskemu kmetu, ali nikakor industrialnemu delavstvu v Sloveniji. Tu imamo baje posamezne kategorije delavstva, v kterih se kažejo znatna nagnjenja k puču.

Toda v tem postopanju leži usodna zmota. Danes se ljudskih mas ne da voditi z zavezanimi očmi, ampak edino le na ta način, da jim vse odkrito pojasniš. Samo tedaj, če je masa popolnoma poučena o vseh načrtih svojih zaupnikov, bo imela tudi resnično vero vanje in bo šla brezpogojno za njimi. Ako pa bo gledala v komunizmu neko revolucionarno tajnost, neko vulkanično skrivnost, tedaj se ga bo velika večina bala, ostala manjšina pa bo vedno krila v sebi nevarnost nepričakovane eksplozije. Časi so minili, ko sta pri nas par ljudi v stranki stikalo ob zaprtih vratih glave in določevalo politično pot delavskim masam. Na tej bolezni je umrla na Slovenskem socijalno-demokratična stranka. Komunizem zahteva najširšo soudeležbo vseh proletarcev na njegovi politiki in noben posameznik v komunistični stranki nima pravice do kakih političnih rezerv.

S takim postopanjem pa si škodujemo tudi še na drugi strani. Naša buržoazija ima ves interes na tem, da nas prikaže naši javnosti kot nekako tajno, podzemeljsko sekto, ki ne prede o ničemur drugem, kakor kako bo napravila kje kak vrtoglav puč. En sam vzgled: Brejčeva deželna vlada je dala za časa prestolonaslednikovega bivanja v Ljubljani vse ljubljanske komunistične zaupnike pod najstrožje policijsko nadzorstvo. O posameznih se je celo informirala, ali bodo ostali v Ljubljani, ali če »bodo odšli za tiste dni na kako potovanje«. Nam je razumljivo, da nam skuša naša vlada pritisniti ob vsaki ugodni priliki na čelo žig političnega razbojništva in nam je to tudi precej vseeno. Ni pa nam vseeno, kako gleda naša javnost na nas, ker sega ta javnost do naših delavskih mas. Ta javnost mora vedeti, da je tako postopanje naše vlade gorostasna neumnost, ali pa skrajna hudobija, ker komunisti nismo nikaki anarhisti. Naš boj ne velja posameznim osebam, ker se dajo te vedno nadomestiti, ampak kapitalističnemu gospodarskemu sistemu. Mi ne mečemo cesarskih in kraljevih slik skozi okna, kakor kak kisloginjeni inteligent iz zasedenega ozemlja; radi nas se lahko vsak dan po noči in po dnevi sprehaja deset kraljevičev po beli Ljubljani.

Smo torej za jasen in odločen nastop v javnosti ter za skrajno odkritosrčnost nasproti našemu delavstvu, smo za pravo komunistično politiko in proti vsakemu skrivnostnemu podzemeljskemu slepomišenju. Taka mora biti naša pot!

Statut zahteva enotno, centralistično organizovano komunistično stranko in to je čisto naravno. Samo tako more organizirana stranka dosledno izvrševati svoj program. Ako bi dovolili posameznim provincam avtonomijo v strankinem delovanju, bi imeli prav gotovo na Hrvatskem in v Sloveniji komunizem svoje posebne vrste in to ne gre.

Ne gre pa tudi še iz naslednjega principielnega razloga: Komunistična stranka je bojna armada našega proletariata. Armada pa ne trpi nikakega federalizma. Ententa je bila radi tega vedno tepena od Nemčije in Avstrije, ker ni imela enotnega vodstva. Jugoslovanski proletariat se torej ne sme spuščati v take čustvene partikularistične sanjarije.

Ta principielna pojasnila naj torej spremljajo naše delo na vukovarskem kongresu in jaz ne dvomim, da nas bo naš proletariat prav razumel in skropulozno varoval težko priborjeno enotnost svoje stranke.

Politični pregled.

Pogodba med Avstrijo in sovjetsko Rusijo. (Dunaj.) — Dne 5. julija sta podpisala Litvinov v imenu ruske in ukrajinske sovjetske republike in zastopnik avstrijske republike Richter pogodbo, v kateri se zavežeta obe vladi poslati v čim krajšem času vse vojne ujetnike domov. Nadalje se avstrijska vlada zaveže čuvati popolno nevtralnost v vojni proti Rusiji in onemogočiti vsak izvoz in prevoz skozi Avstrijo vsakega orožja, municije in vojnega materijala, namenjenega proti Rusiji. Avstrijska vlada mora dovoliti popolno svobodo vsem ljudskim komisarjem bivše ogrske sovjetske republike in jim v najkrajšem času postaviti na razpolago prevozna sredstva, da morejo oditi v Rusijo. — Jugoslovanska vlada pa še vedno noče uvideti, da je sovjetska delavsko-kmečka oblast za vedno zmagala v Rusiji in noče obnoviti gospodarskih in diplomatskih zvez s sovjeti ter noče poslati v Rusijo množice Rusov, ki se nahajajo pri nas.

Tretja Internacijonala in anarhisti. Milan, 7. julija. Anarhistični kongres v Bologni se je izrekel proti socijalistični organizacijski dolžnosti in proti Tretji Internacijonali. — Italijanski anarhisti nočejo vstopiti v Tretjo Internacijonalo, ker tudi Moskva noče z njimi imeti ničesar skupnega. Anarhisti so nasprotniki osvojitve državne oblasti po proletarijatu, nasprotni so temu, da se proletarijat organizira kot vladajoči razred v državi do časa, dokler ta ne bi umrla, kar je končni cilj komunistov. S tem zanikajo anarhisti eno osnovnih idej revolucijonarnega marksizma in zato ne morejo imeti nič skupnega s Tretjo Internacijonalo, ki združuje v sebi revolucijonarne marksiste. Naši nasprotniki, ki toliko vpijejo o anarhizmu v komunističnem gibanju v Sloveniji, naj sedaj v dejstvu vidijo, da so pota in metode komunizma in anarhizma povsem različna.

Poveljniki rdeče armade. Ruska sovjetska vlada uradno zanika vest, da bi bil Brusilov vrhovni poveljnik na poljski fronti. Vrhovno poveljstvo vodi Tugačevski, ki je bil podporočnik v carski armadi in ki je 27 let star. Tugačevski je že prej zmagovito vodil prvo armado proti Kolčaku in neko drugo armado proti Denikinu. Jugozahodni fronti poveljuje Emirov, ki je bil prej podpolkovnik v carski armadi. Budeny ni nikoli bil carski general, kakor trdijo Poljaki, temveč dolgoletni član komunistične stranke Rusije in je bil desetnik v carski armadi. Sedaj je poveljnik ene armade.

Karel Radek:

Razvoj socijalizma od znanosti k dejstvu.

Diktatura proletarijata.

Socijalistična delavska revolucija Rusije kaže evropejskem proletarijatu **pot, ki vodi do oblasti.** Tisk svetovnega kapitalizma kriči, da je ta pot krvava in vpije iz vsega grla o surovem, nasilnem značaju revolucije. Do tega opravila ima popolno pravico, kajti ustvaril ga je kapital kot organ boja proti delavskemu razredu in njegova naloga je, da prvo delavsko revolucijo oblati in opljuje, da bi tako prestrašila delavce drugih dežel z njeno Meduzino glavo. Toda kako pridejo do tega Akselrodi, Martovi in — ne smejte se! — Kautsky, da uporabijo nasilnost revolucije kot povod pritožbe proti njej? **Saj so vendar branili proti reformistom idejo diktature proletarijata.**

Kaj pomeni diktatura? **Diktatura je gospodovalna oblika, v kateri diktira en razred brezobzirno svojo voljo drugim.** V času socijalne revolucije, ko se en razred šele pripravlja na boj za oblast, on zavrača ta nasilna sredstva, ker je preslab, da bi to oblast rabil. On samo zbira sile in zato vladajoči razred ne čuti potrebe, da bi nastopil proti njemu z očitnim nasiljem. Vladajoči razred drži nasilna sredstva le pripravljena, toda dovoli dvigajočemu se razredu gotovo prostost razvoja, dokler ga ne smatra za nevarnega. Toda stroj nasilstva začne delovati od trenutka, ko natovori vladajoči razred zatiranemu breme, ki je tako težko, da lahko smatra, da se zatirani razred upre. Taka bremena je naložila delavskim masam vojna, zato je hkrati odpravila vse prostosti, ki jih je užival delavski razred v miru, t. j. prinesla je diktaturo imperijalizma, ki je stal delavstvo na milijone mrtvecev. Da zlomi diktaturo imperijalizma, mora uporabiti delavska masa nasilje; ona vrši revolucijo. Toda noben, do sedaj vladajoči razred ni bil premagan na en mah za večne čase. Ko je pobit enkrat, hrepeni zopet po vstaji in lahko vstane, ker zmaga revolucije nikakor ne more v trenutku izpremeniti gospodarskega načina družbe, in ne more v hipu iztrgati korenin moči premaganega razreda. **Socijalistična revolucija je dolg proces,** ki se pričenja s strmoglavljenjem kapitalističnega razreda in se konča šele s pretvorbo kapitalističnega gospodarstva v skupnost dela. Ta proces zahteva v sleherni deželi najmanj eno pokoljenje in ta čas je ravno doba proletarske diktature, perijoda, v kateri mora proletarijat z eno roko vedno potlačiti kapitalistični razred, dočim z drugo zida socijalistično zgradbo.

Vse, kar se načelno očita nasilnemu gospodstvu ruskega delavskega razreda, ne pomenja ničesar drugega kakor zatajitev marksističnih naukov in vseh najosnovnejših dejstev preteklosti. Če se Renner postavi v glupo pozo, kakor da hoče znanstveno dokazati, da nasprotuje politična revolucija, t. j. brutalna uporabitev oblasti — značaju socijalistične revolucije, ker zahteva socijalistična revolucija organizacijo novega gospodarskega načina, ne pa nasilje, pomenja to le, da ni ta prejšnji lassalsko goreči državni marksist nikak oboževalec državne misli v Lassalovem duhu, kakor ga navadno karakterizirajo, ampak da je čisto **navaden sofist kapitalizma.** Baš radi tega, ker mora izpremeniti socijalistična revolucija ves kapitalistični gospodarski način, ki je podeljeval popolne privilegije enemu razredu, mora vzbuditi najmočnejšo uporno silo tega razreda, ki ga je mogoče uničiti samo z železom. **In čim bolj je razvit kapitalizem v kaki deželi, tem brezobzirnejši, tem besnejši bo njegov obrambeni boj, tem bolj krvava proletarska revolucija in tem brezobzirnejša sredstva, s katerimi bo poteptal zmagoviti delavski razred premagani kapitalistični razred.** Toda odgovore nam nato mehkužci iz »tudi-marksističnega tabora« nasprotnikov ruske delavske revolucije: ne gre se nikakor za principijelno odvrnitev proletarske diktature, ampak za zavrnitev diktature v deželi, kjer je proletarijat v manjšini, kjer se izpreminja diktatura v gospodstvo manjšine nad večino, kakor je to v Rusiji. Ta dokaz je bojazljiv izhod.

Nikjer, v nobeni deželi se ne bo začela revolucija kot delo večine prebivalstva. Kapitalizem ne pomenja nikdar samo fizične nadvlade nad produkcijskimi silami, povsod pomenja hkrati duševno gospodstvo nad ljudskimi masami, tudi v najbolj razvitih kapitalističnih deželah. Pod pritiskom bede in revščine, radi morjenja mas po takih produktih kapitalizma, kakor je na primer vojna, se ne dvignejo hipoma vsi tlačeni in zatirani. Upro se vedno najaktivnejši, dvigne se manjšina, ta uprizori revolucijo, katere zmaga je odvisna od tega, **če odgovarja zgodovinskemu razvoju, t. j. interesom ljudskih mas,** ki lahko uničijo prej vladajoči razred. Potrebna je najprvo vstvarjajoča budilna sila revolucije, da razmaje vse ljudske mase, da jih osvobodi duševne sužnosti kapitala, da jih pripelje v tabor, ki brani njihove interese. **Lahko se reče, da prične vsako revolucijo manjšina,** večina pristopi na njeno stran šele s tekom njenega razvoja in tako odloči njeno zmago. Če bi bilo drugače, bi ne bila revolucija škodljiva samo v deželi s proletarsko manjšino kot v Rusiji, kakor trdi Kautsky, ampak bila bi tudi nepotrebna v deželi s proletarsko večino, za katero Kautsky milostno dovoli diktaturo. Kapitalistični razred predstavlja v teh deželah tako neznatno majšino, da bi sploh ne bil zmožen upreti se proletarijatu z orožjem. Ali je torej napačno Marksovo naziranje o neobhodnosti proletarske diktature kot poti k socijalizmu, ali pa je diktatura upravičena v Rusiji isto tako, kakor v vsaki drugi deželi.

Poljski proletariat proti svoji buržoazni vladi. (Nauen) — Odposlanci varšavskih komunistov so odpotovali v Vilno, Minsk in Lvov, da agitirajo proti nadaljevanju vojne. (Moskva) — Ujetniki, bivši poljski legijonarji, so sprejeli na velikem shodu resolucijo, kjer pozivajo delavce in kmete, ki služijo v vojski Pilsudskega, da odpovedo pokorščino. — (Stockholm.) — Poljski vojaki trumoma stopajo na stran rdeče armade. Med poljskim ljudstvom vlada velika nezadovoljnost radi rekvizicij. V Varšavi so delavski štrajki na dnevnem redu. Revolucijonarno gibanje se širi tudi na kmete, kamor pošilja vlada kazenske ekspedicije.

Komunistična Stranka na Angleškem. Že zadnjič smo poročali, da je na letnem kongresu angleške delavske stranke (Labour Party) dobilo komunistično krilo v stranki 225.000 glasov. 19. junija 1920. se je ustanovila Komunistična Stranka Velike Britanije. Razne grupe, ki stojijo na stališču 3. internacijonale, so se dolgo pred tem pogajale o ujedinjenju. Sporna vprašanja so bila vdeležitev pri volitvah v parlament in pristop k delavski stranki (Labour Party). Britanska Socijalistična Stranka, ki je v 3. internacijonali, zastopa mnenje, da je Labour Party nekaka strokovna zveza in da se morajo komunisti udeležiti volitev. Dve drugi grupi, ki sta tudi v 3. internacijonali, Škotska Socijalistična Stranka in Unija rudarjev, sta mnenja, da je Labour Party oportunistična delavska zveza in sta proti vdeležbi pri volitvah v parlament. Ti dve grupi sta zaradi tega prekinili pogajanja in nista v sestavu novoorganizirane komunistične stranke. Četrta grupa, Socijalistična Delavska Federacija, ki ji stoji na čelu sodružica Silvia Pankhurst, je tudi proti oportunistični Labour Party in proti parlamentarizmu na Angleškem. Zadnja konferenca se je postavila na isto stališče. Sledeča resolucija je bila sprejeta od vseh delegatov proti 2: Mi revolucijonarni komunistični delegati smo za 3. internacijonalo, za diktaturo proletarijata, za sovjetski sistem, proti priklopitvi k Labour Party, proti vsaki akciji v parlamentu. Konference za ujedinjenje, ki se vrši 1. avgusta v svrho ustanovitve nekake 4. internacijonale se ne bomo vdeležili. — Mogočni angleški proletarijat stopa počasi ali s tem večjo silo v granitno strugo mednarodnega revolucijonarnega proletarskega gibanja.

Teze Komunistične Internacijonale. (Reval.) — Izvrševalni odbor Komunistične Internacijonale je objavil teze za drugi kongres Komunistične Internacijonale. Teze razpravljajo o dveh vprašanjih: o ulogi komunistične stranke v proletarski revoluciji in o stališču komunistične stranke napram parlamentarizmu. Komunistična Internacijonala odbija stališče anarhistov in sindikalistov, da je proletarijat v stanju izvršiti svojo revolucijo brez svoje samostojne stranke. Proletarska revolucija je ustvarila v Rusiji osnovno obliko proletarske diktature: sovjete. Toda komunistična stranka se ne sme raztopiti v sovjetih, temveč mora uplivati na njihovo politiko in voditi sovjete za seboj. — V dobi proletarske diktature mora biti stranka urejena po načelih centralizma. Komunistične organizacije se morajo osnovati tudi tam, kjer je število proletarcev majhno. Neobhodno je potrebno, da se vodi propaganda tudi med poljedelskimi delavci, malimi in srednjimi kmeti. Kar se tiče parlamentarizma, se komunizem odpoveduje osvajanju parlamenta od strani proletarijata. Komunizem si postavlja za cilj razrušenje parlamentarizma. Zato bo šla komunistična stranka v parlament, ne v svrho organičnega dela, temveč da razmaje buržoazno državno mašino in sam parlament.

(»Radničke Novine«.)

»Novi Svijet«. Pod tem imenom je začelo izhajati v Zagrebu trikrat na teden glasilo Komunistične Stranke Jugoslavije za Hrvatsko in Slavonijo. Izhaja vsaki torek, četrtek in soboto na 4 straneh. Urednik je sodrug Gjuro Cvijić. Naslov: »Novi Svijet«, Zagreb, Ilica 48. Naročnina znaša mesečno 12 kron in za četrt leta 36 kron. List, ki zastopa čista komunistična načela, najtopleje priporočamo našim sodrugom, ki hočejo podrobneje zasledovati gibanje naše stranke na Hrvaškem.

Lenin: Imperijalizam. Izšla je pod tem naslovom velezanimiva razprava sodr. Lenina. Naroča se pri Upravi Novog Svijeta, Zagreb, Ilica 48. — Toplo priporočamo.

Dopisi.

Zabukovca pri Celju. Na strokovnem shodu rudarjev v Zabukovci dne 27. VI. 1920, na katerem je poročal strokovni tajnik Leskovšek iz Celja, se je zelo udrikalo po komunistih. Služba tega tajnika je bila vzrok, da se je imenovalo tolikokrat iz njegovih ust po nepotrebnem »razdirajoče delovanje« komunistov za časa stavke. Prisotnim pristašem Čobala in njegovega sistema je to zabavljanje zelo ugajalo, ker so se čutili zelo hvaležni napram govorniku, kateri je poudarjal, da se dobi sedaj v Celju moška obleka za 1100 kron in torej se ni treba rudarjem pritoževati črez draginjo. Izrazil se je tudi, da za rudarje ni potrebna bogve kakšna obleka iz finega blaga, temveč naj se zadovoljijo po njegovem govoru sodeč, z navadnimi cunjami. Pozivljamo »tovariša« Leskovšeka naj nam označi trgovino v Celju, v kateri se dobi trpežna, močna moška obleka za 1100 kron! — Hvalil je posebno delovanje unije slov. rudarjev v zadevi odpustitve rudarjev v rudniku Zabukovca. Unija slov rud. se še mogoče spominja na to »delovanje« zato rajši njej prepustimo, da si vtakne lovorike za — ušesa, da jih vsakdo vidi. — Nočemo dalje opisovati tega »delovanja«, tudi zamolčimo razburjenje odpuščenega delavstva, za katero ste imeli v »Trbovljah že pripravljena stanovanja in delo«! K »tretji točki« Leskovšeka in tovarišev moramo pripomniti, da tiči v zabavljanju tov. Leskovšeka dokaj nevednosti ali zlobnosti! Na predbacivanje govornika pribijemo sledeče: Ni res, da so se plačevali za časa stavke kurirji (kateri so pa eksistirali samo v puhlih glavah Troherja in tovarišev), iz blagajne strok. organizacije rudarjev. Res je, da so prihajali v Zabukovco od vseh strani provokatorji in plačani agenti raznih strank ter poskušali zavesti delavstvo v nepremišljena dejanja. Le našim, od delavstva za čas splošne stavke izbranim voditeljem pa je zahvaliti, da se je vršila stavka v vsakem oziru vzorno in priporočamo takšne voditelje tudi socijalnim patrijotom. Zahvalimo se tem potom obenem »zaupnikom« (katere sicer delavstvo ne pripozna za vredne zaupanja delavstva), za sramotno denunciranje pri sodniji, v katerem se podtika sodr. Ivan Jazbecu in dr. razne »zločine«, o katerih pa obtoženci niti sanjali niso. Seveda! Špijonaža in denuncijanstvo so bili že od nekdaj glavno orožje izdajalcev socijalizma (à la Šmitran Jovo v Bosni) in tega orožja, teh strupenih svinčenk se poslužujejo tudi sluge »generalov brez armade«. Le tako naprej, zavijači! V jamo, katero kopljete nam, se boste zvrnili sami z odprtimi očmi. Ne bomo se ozirali na Vas ne na Vaše izzivanje in slepomišenje! — Še nekaj bi radi videli pri nas. Ker se vedno sklicujete na zaupanje »celokupnega proletarijata«, Vas prosimo samo tole: Z oziroma na »splošno zaupanje delavstva« naj se skliče občni zbor strokovne in pol. organizacije, na katerem naj se vršijo tajne volitve in pri tem se bode izkazalo, jeli Vaša trditev o zaupanju splošnega delavstva res utemeljeno. Ni nam zato, da bi Vaše »delovanje« pokazali tukajšnim rudarjem, med katere sploh po Vašem delovanju nimate pristopa, opozorili bi radi vodstvo unije in drugih vaših »kompetentnih oblasti« na »gnjilobo v deželi Danski.« Tovariša Leskovšeka pa opozarjamo, naj drugikrat bolj pazi na svoje govorjenje, oziroma naj dobro premisli in preštudira dana mu »povelja«, kako in v katerem okvirju naj se suče njegov govor. Ne zavidamo mu njegovega kruha ali »nihče ne more dvema gospodoma služiti«. Zato naj on vbodoče opušča v strokovnih vprašanjih, v kolikor ni neobhodno potrebno, vsako politiko in opravlja svojo službo v prid delavstva, od katerega je tudi plačan in nikar ne dela še večjih nasprotij med posameznimi frakcijami, ker drugače mu moramo njegovo strokovno sposobnost sploh odrekati. Toliko za enkrat! Če ne pustite vprašanja, katerih ne razumete, v miru, Vam prinesem sicer prihodnjič drugih delikates. Pojasnimo tudi tov. Leskovšeku, da so njegovi napadi v »Delavcu« od 10. julija ne skladajo z njegovo službo. Drugič kadar pride zopet kaj poročat, naj ne posluša samo »zaupnikov« Vranjeka, Tratarja in drugih takšnih puhloglavih demagogov, temveč naj se informira pri delavstvu, katero mu bode pojasnilo celo »gnojišče« odbornikov Zabukovce. Zaupanje do teh voditeljev se je lahko opazilo tudi na strokovnem shodu, na katerem je bilo prisotnih od 420 rudarjev — celih 72, od teh 72 navzočih je bilo okrog 40 našega mišljenja, ostali so bili pa sorodniki in odvisni v tem ali onem oziru od »zaupnikov«. — Toliko za enkrat.

Selnica ob Dravi. Človek večkrat sliši ali bere o veliki elektrarni in njenih posebnostih na Falu, a o nas proletarcih, ki smo jo zgradili in še gradimo v potu svojega obraza in z žuljevimi rokami, se ne zmeni nikdo, v kakšni mizeriji živimo in kakšne plače dobivamo za naše naporno delo, plače, s katerimi ni mogoče živeti in ne umreti. Stanujemo v barakah, ki so še ostanki bivališč vojnih ujetnikov in so bolj podobne hlevom kot pa človeškim bivališčem in nikakor ne odgovarjajo zdravstvenim ozirom. Za nas, ali bolje rečeno zase, so se zanimali in hoteli utrditi tu svojo postojanko naši socialni patrijotje ter jo tako nesrečno zavozili, da jim je pokazalo delavstvo hrbet, s tem, da je zapustilo organizacijo. Zapustilo pa je s tem nesrečnim korakom socijalpatriote, ker je videlo, da niso ti zmožni voditi niti izboljšati njihovega gmotnega stanja, ker so jih izdajali, ne pa zastopali (à ala Mihevc!) Zapustilo je pa tudi samega sebe, ker si drugače pomagati ni znalo. Tako stojimo po zaslugi naših »vrlih sodrugov« na robu propada in zdaj ni druge rešitve, kot da se moramo zavedati našega kočljivega položaja in se združiti, da pahnemo tiste v propad, ki nas tirajo v obup, tiste ki si hočejo graditi svojo srečo na naši nesreči in tiste, ki nas izkoriščajo do krvi in tirajo v obup. Tu vidimo napol nage, raztrgane in skoro bose delavce, kako mehanično opravljajo svoj posel in vsakemu najpriprostejšemu pomožnemu delavcu ali najboljšemu električarju se vidi že na obrazu, kako ga tare skrb za njegov obstanek. Videli smo takšnega nesrečneža, kako si je moral na nepošten način pomagati, da bi prišel do tolikega denarja, da bi si lahko kupil čevlje, kako so ga potem gnali v senci bajonetov, ali gospodje, mi ne obsojamo tega nesrečneža, ki ste ga Vi sami pognali v zločin, pač pa Vas, ki sistematično uničujete delavsko poštenje. Gospodje, kličemo Vam, že se nam odpirajo oči, že se zavedamo, da smo mi delavci tisti, ki ustvarjamo bogatstvo, katerega plod pa Vi uživate, nam pa mečete oglodane kosti. Zato se hočemo združiti v stranki, katera Vam je v strah in trepet, v stranko, katere je bodočnost; kajti samo ona nas more rešiti, ali bolje rečeno: rešiti se moramo sami pod zastavo komunizma.

Kranj. V nedeljo dne 18. julija se je vršil pri nas po stavki prvi javni shod Komunistične Stranke Jugoslavije na prostem v drevoredu Zvezdi. Shod je otvoril ob 9. uri dopoldne v imenu krajevne politične organizacije sodrug Mohor, ki je bil tudi izvoljen za predsednika shoda. Za zapisnikarja je bil izvoljen sodrug Kreč. Nato je obširno poročal sodrug Klemenčič iz Ljubljane o notranjem in mednarodnem položaju, o vspehih vukovarskega kongresa, ki je konečno združil ves proletarijat Jugoslavije v mogočno enotno stranko z enotnim komunističnim programom, z enotno taktiko in enotno disciplino. Sodrug Fabjančič je objasnil prav popularno temeljna načela komunističnega gibanja, organizacijo in načela Tretje Internacijonale. Razložil je prisotnim delavcem in kmetom, kaj je to diktatura proletarijata, kaj so sovjeti in katere so prednosti sovjetskega sistema pred parlamentarizmom. Ker je bilo navzočih tudi več kmetov in kmetic iz okolice, je sodrug Fabjančič razložil stališče kmečkega ljudstva napram komunizmu in je med splošnim odobravanjem dokazal, da je rešitev delavnega ljudstva na kmetih in v mestih edino v skupnem nastopu pod rdečo zastavo komunizma. Ko je sodrug Mohor zaključil shod, so se nabirali prispevki za svojce padlih žrtev. Nabralo se je 273 kron. Vsi kranjski sodrugi so izrazili željo, da se taki poučni shodi čim večkrat prirede. Posebna pozornost naj se posveti tudi vprašanju delavnega ljudstva na kmetih. Sodrugi, zapišite se vsi v krajevno politično organizacijo Komunistične Stranke in naročajte se na »Rdeči Prapor«.

Jesenice. »Socijal-demokrati« so sklicali shod na Jesenicah pretečeno nedeljo. Ker se na vse mogoče načine prizadevajo, da zanesejo med delavstvo razdor in da razširjajo o vukovarskem kongresu, ki jim je trn v peti, najgorostasnejše laži in izmišljotine, jih je zavedno delavstvo Jesenic dostojno zavrnilo s tem, da je izvolilo za predsedstvo javnega shoda **odbornike kraj. pol. organizacije Komunistične Stranke.** Delavstvo je samo spoznalo, kdo je zastopnik njegovih interesov in zato se je za »socijal-demokrate« vzdignilo le par rok. Laž in demagoštvo lahko servira »Naprej« svojim meščanskim in malomeščanskim bralcem, ne pa zavednemu delavstvu. Več prihodnjič.

Domače.

Med pomagače dr. Koroščevih persekucij proti železničarjem je zašel kraljevi minister na razpoloženju in socijalnopatrijotični narodni poslanec g. Kristan, ki ni le v svoji bombastični interpelaciji v narodnem predstavništvu iz golega osebnega sovraštva, brez vsake podlage podlo denunciral železničarje, temveč, kakor doznamo, tudi baje izjavil, da se uvede službeno postopanje proti nekaterim železničarjem, proti kojim se do danes ni našlo nikake krivde, direktno potom ministrstva. Kdo je tedaj neki povzročitelj tega zasledovanja? Mislimo, da, po njegovi naravi sodeč, ne bode daleč od njega samega. Lepa peršpektiva za zasledovane železničarje, kateri se, v nadi na pomoč, obešajo takim zastopnikom za ministrski frak!

Svojcem solidarne stavke! Naznanjamo, da se v soboto, dne 24. julija podpore ne bodo delile, ker priredi ta odbor veselico v korist svojcem padlih žrtev 8. avgusta in rabi za stroške denarna sredstva. Po veselici se bodo podpore zopet delile, kar bo pravočasno objavljeno v »Rdečem Praporu«. **Odbor.**

Iz stranke.

Občni zbor ljubljanske krajevne pol. organizacije komunistične stranke Jugoslavije. Navzoči so bili zaupniki in dokaj članov iz vseh okrajev Ljubljane, kakor tudi z občin v predmestju. Sodrug Lemež je v daljšem govoru pokazal na važno politično ulogo ljubljanske krajevne organizacije, ki je bila predhodnica v boju za ozdravljenje proletarske stranke na Slovenskem. Njegovo poročilo je dopolnil sodr. Koleša kot tajnik kraj. pol. organizacije. Omenja, kako je odbor kraj. pol. organizacije nosil vso težo dela v začetku pri organizaciji celokupnega pokreta. Na podlagi dokumentov dokaže, kako so voditelji »socijaldemokratske« stranke poteptali sklenjeni sporazum v najtežjem času, ki ga je živel proletarijat Slovenije, v času štrajka. Prečita tudi poročilo, ki ga je tajništvo poslalo v Beograd centrali ob času štrajka. Poročilo blagajne poda sodrug Tomc. Odboru se da enoglasno absolutorij. O vukovarskem kongresu je na kratko poročal sodrug Klemenčič. Povdaril je glavne točke in spopolnitve, katere so bile sprejete na kongresu v Vukovaru, kar se tiče programa, ocene politične situacije in štatuta. Nato se je razvila debata o poročilu. Sodr. Gustinčič povdarja potrebo zdrave kritike v stranki, katero niso dopuščali »socijaldemokrati«. Povdarja, da je komunistično gibanje pokret znanstvenih zakonov in objektivnih gospodarskih razmer. »Socijaldemokrati« so vzgajali naše delavstvo samo kot glasovalni aparat. Roke gor, roke dol — to je bilo delovanje članov v bivši »socij. demokr.« stranki. Skrajni čas je, da delavstvo samo izreče sodbo o vseh perečih vprašanjih programa, taktike in organizacije. Sodrugu Gustinčiču odgovarja sodr. Golouh, nakar se je debata zaključila. Sprejet je bil predlog, da se diskusija nadaljuje v pondeljek na diskusijskem večeru. — V novi odbor krajev. pol. organizacije so bili izvoljeni sodrugi: Petrič; Simončič, biv. strojevodja; Vencajz, uradnik; Bartulović, kroj. pom.; Pokavec, miz. pom.; Osterc, tap. pom.; Korošin, uslužbenec tobačne tov.; Fabjančič, urednik; Klemenčič, žurnalist. Za namestnike sodrugi: Perdan, nadkurjač; Bertoncelj, modelni mizar. pom.; Tomc, strojar; Slamnjak, stol. pom.; Škoda, kovinar; Baznik, poduradnik; Verbec, čuvaj. Občni zbor je enoglasno zahteval sodruga Petriča (ki ni bil navzoč, ker je bil zaposlen v železn. organizaciji) za predsednika. Predlog, da se pritegnejo predmestja-občine k ljubljanski organizaciji kot samostojne sekcije, je bil enoglasno sprejet. S pozivom na disciplinirano delo in solidarnost je predsednik sodrug Lemež zaključil občni zbor.

Št. Vid pri Stični. Tukajšnji odbor pol. socijalno-demokratične organizacije izjavlja, da z današnjim dnem, to je 18. VII. 1920., pristopi h Komunistični Stranki Jugoslavije.

Odbor.

Občni zbor Vič-Glince. Kraj. pol. organizacija Socijalistične Delavske Stranke Jugoslavije (komunistov) Vič-Glince sklicuje v smislu štatuta, sprejetega na vukovarskem kongresu, občni zbor v soboto dne 24. julija 1920 v prostorih pri Kramarju z dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Odobritev sklepov in resolucij vukovarskega kongresa. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. — Pristop samo članom S. D. S. J. (komunistov).

Odbor kr. pol. org. S. D. S. J. K. Vič-Glince.

Poslano*

Podpisani imenujem g. A. Kristana, bivšega ministra, narodnega predstanika in trikratnega ravnatelja, v četrtič ravnatelja vseh laži, dokler ne dokaže, kar mi je g. narodni predstavnik M. Čobal v Zagorju 15./7. na sestanku vpričo drugih dejal, da bi že Makučeva družina zdavnaj pokrepala, ako bi je ne bi g. Kristan podpiral.

Za družino

Ivan Makuc

* Uredništvo je odgovorno za, poslano v kolikor to določa zakon.

Poslano*

Gosp. A. Kristanu bivšemu ministru in narodnemu predstavniku. Gosp. A. Kristan se je izrazil v družbi gosp. tovarišev narodnega predstavništva v Beogradu: »Taki so komunisti! Pri moji pokojni ženi je žena komunista Makuca dobila neko oporoko. Takoj, ko je moja žena umrla, bila je še gorka, pa ta ni mogla počakati, da bi se ohladila, vže je prihitela, da naj ji izročim, kar je moja pokojna žena zapustila. Res je bilo pa tako: Ko sem zvedela, da je umrla v Leonišču moja svakinja in da je gosp. prišel domov, sem šla k njemu ter mu izročila pismo in knjižico mest. hran. lj. glasečo se nad 30.000 kron z besedami, to mi je izročila tvoja soproga. Prečita pismo in pravi »hm, to se bode že zgodilo, pokopali jo bomo pa na evangelsko pokopališče, ker je bližje«. — Bilo je par mesecev pred njeno smrtjo, ko mi je rekla: Prosim Vas, teta, to pismo in knjižico Vam izročim. Ko boste slišale, da sem umrla, **pojdite takoj k njemu ter mu jo izročite. Pismo sem naslovila na Vas, sedaj je odprto in pisala sem slovensko (bila je Čehinja)** radij Vas, da boste vedeli za njegovo vsebino, prosim da prečitate«. In čitala sem . . . Na koncu pisma čitam: »Moj bivši soprog naj moje truplo vpepeli in moj prah naj razsuje vetru. Brez domovine v življenju, brez domovine po smrti. **Ružena Kristan, Leonišče.**« Nadalje je rekla: »Prosim, teta, radi tega mu morate to takoj izročiti, ko jaz umrjem. **Ker jaz ne maram groba, ker moj grob bode pozabljen«.** Spolznila se ji je solza po licu. Spolnila sem ji dano obljubo in njen bivši soprog ni izpolnil njenih želja.

Franica Makuc, roj. Kristan.

* Za poslano odgovarja uredništvo, v kolikor to zakon določa.

Sedmi izkaz darov za žrtve stavke.

Peterlin V., Zupančič M., Baznik, Glavan, Sušnik, Goli, Pott, Celič, Verbek, Windeisen, Pribašek, Strašek, Debevec, Soštara, Lužer, Šantelj, Babuder, Maguša, Pušnik, Klemenčič, Petan, Kaplja, Jagodic, Jakopič, Uzter, Čarman, Godnič, Prevc, Hlade, Deržin, Rabič, Vernes, Poher vsi po 20 K, Plahutnik, Križman, Doberle, Pirnat, Lah, Milič, Bizjan, Koren, Kačnik, Poljak, Sever, Dekleva, Marc, Leban, Kunaver, Hafner, Marinko, Ogrinec, Širok Marija, Oblak, Črnič, Saje, Bokčič, Trnhlar, Merjasec Iv., Merjasec Jo., Bergant, Pajer, Strukel Krenžar, Tuma, Koršina, Golob, Kern, Debevc, Perhavc, Meze, Pavše, Marinšek, Deisinger, Zupanek, Lampič, Kozek, Lanter, Košak, Šifrer, Grosek, Lab, Leban, Bizjak, Pilih, Jug M., Stante, Pišljar, Leskovic, Strah, Cesa, Pšeničnik, Brumer, Gorenag, Božič, Veber, Gregorič, Glavan, Mežek, Vidic, Zitterschlager, Trampuš, Rožič, Pribek, Bizjak, Smajdek, Heller, Pužnik, Bajec, Zavirček, Kacijan, Bežan, Kukovič, Cerar, Jezeršek, Cerar, Ormovšek, Božič, Braško, Horvat, Mlakar, Korošin, Schlamberger, Kokolj, Dolničar, Curk, Roziman, Cepin, Keržar, Szancko, Zavinšek, Borstnar, Zibelnik, Ambrožič, Pleterski, Starkež, Korošin, Vodnik, Šušteršič, Samotovžan, Weber, Podmenik, Sergan, Prelec, Kink, Kukovica, Pustotnik, Kozjek, Gradišek, Lavrič, Anžur, Mahkovc, Malnič, Dobovšek, Gregorič, Pavšnar, Okrogar, Palanek, Osterman in 10 nečitljivih imen vsi po 10 K, Ribič 30 K, podpis nečitljiv 100 K, Kovačič Fr., Lah Fr., Ložar, Kump Jer. po 40, 42 darovalcev po 5 K, 33 po 4 K, 11 po 3 K, 6 po 2 K, 3 po 1 K, 7 po 6 K, Čepar, Žorga, Juhart J. po 8 K, Cimerman, Žorga R., Merhar, Metulj Cerar, Zurhalek po 20 K, Tomšič J, 13 K, Tomec 11 K, Cevič, Strgar, Kumer, Kožer, Petelin po 7 K, Kovačič in en nečitljiv podpis po 50 K, Zilič, Čepar, Markuš, Majolic po 15 K, Svoljšak 16 K, dne 9./7. na shodu v Mestnem domu nabranih 476 K, skupaj 3611 K, prej izkazanih 33.531·85 K; 126 lir; skupaj 37143 85 K, 126 lir.

Tiskovni sklad »Rdečega Praporа«.

Darovali so: Hafner Fr., Trata 4 K; Stužin Leopold, Sarajevo 16 K; Košir Viljem, Šiška 20 K; Miselj Vladimir, Lož 38 K. Skupaj 78 K. Hvala lepa! Sodrugi, posnemajte požrtvovalnost za delavski list »Rdeči Prapor«.

Naročnike, katerim je potekla naročnina, prosimo, naj jo takoj obnove. Ne čakajte terjatve iz upravništva. S točnostjo nam prihranite delo in obenem pomagate listu, ki v časih te draginje tako silno potrebuje pomoči.

„Rdeči Prapor“ za Ameriko četrtletno pol dolarja, polletno 1 dolar, celoletno 2 dolarja. — **V zasedeno ozemlje** (Primorje) četrtletno 9 lir, polletno 18 lir. — **V Nemško Avstrijo, Češko-Slovaško, Madžarsko in Nemčijo** četrtletno 36 jgsl. K, polletno 72 jgsl. K.

STAMPILJE iz kavčuka CIRIL SITAR LJUBLJANA Sv. Petra cesta 13

Zalepke za srečolov in šaljivo pošto priporoča v najnovejši obliki M. Tičar - Ljubljana

Prosimo vse sodruge, kdor ve, kje se nahaja Franc Hribar, kopač, ki je odšel iz Kreke v Bosni, naj ga nemudoma naznani na podružnico Saveza rudarskih radnika v Kreki.

Izdajatelj: Konzorcij »Rdečega Praporа« v Ljubljani. — Lastnik: Komunistična Stranka Jugoslavije. — Odgovorni urednik Rajko Osterc. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.